

"אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש; שבתִי בבֵּית ה' כָּל יְמֵי חַיֵּי; לְחַזוֹת בְּנַעֲמֵ ה', וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ." (תהלים כז, ד)

שבת קודש, תשע"ב
פרשת שמות
ספ"א
עלון מס. 106

הגיליון יוצא לאור בסיוע
ידידנו הדגול
ר' אילן כהן צדק שיח'
להצלחתו בכל העניינים

בֵּית ה'

נקודה למחשבה - עמונה ומאירה בפתחה לפרשה

עוד לא אנדה - התקווה

תייר טוב לב מחלץ נמר שנופל לתוך מלכודת. בעל החיים רוצה לנקום בבני האדם ומבקש לטרוף את האיש שהציל את חייו. זה מציע לו לחפש שלוש דעות ניטראליות ולהכריע כפי הרוב, לטוב או לרע. אך גם כשהגרוע מכל עומד להתרחש – רוח התקווה מצילה את המצב...

מול הדברים הקשים הללו - נאלם פי התייר דום. הוא עצם את עיניו והתכונן לקראת הגרוע מכל. לפתע, מאיזה שהוא מקום הוא נזכר במשפט חכם ששמע מאת סביו כשהיה קטן: "גם אם הייתי בלב ים בתוך ספינת הצלה מחוררת", כך אמר, "והייתה רק כוס מפלסטיק, הייתי דולה את המים מן הסירה, גם אם היה ברור לי שעם תכולת הכוס הקטנה לא אצליח לעמוד בזמן ולהציל את הספינה. אבל מכוח התקווה הייתי מאמין שהבלתי אפשרי, כן יכול לקרות."

"בוא ונלך לשמוע שלוש דעות מעולם החי והצומח אותם נפגוש בדרכינו. הם שלא כמוני וכמוך - ניטראליים. אין להם נגיעות כאלו או אחרות. הבה ונקבל את חוות דעתם ונלך אחר הרוב. אם יוחלט כי מיתתי מוצדקת - אשלים עם העובדה ולא אתנגד", ביקש האיש.

ההצעה, נשמעה לאוזני הנמר כסבירה. יחד הם הלכו לחפש אחרי שלוש דמויות מזדמנות.

ראשון, נקרה על דרכם שור אדיר מימדים. הוא שמע את הדילמה וכה הייתה תגובתו: "כל חיינו בני האדם מנצלים אותנו לעבודות קשות כמו הובלת משאות חרישה וכאלה. גם כשאנו מתבגרים מובילים אותנו היישר אל סכין הקצב. אחדים מעמיתי נלקחו לשמש כאטרקציות עבור תעשיית הבידור. קרקסים משעשעים נגסו בכוחותיהם ללא רחם, זירות קרב מול לוחמי שוורים ("מטאדורים"). במהלכם לאחר מסעות עינויים מזעזעים הם נטבחו למוות. בלשון המעטה - זה מאוד לא הוגן! מפני כך אשמח לראות בפגיעתם של בני האדם."

רוחו של התייר נפלה. עם זאת התקווה הפיחה בו כוחות עלומים.

הדבר הבא שהם פגשו - היה עץ אורן גבה קומה. הוא האזין לבעיה וכך אמר: "אין לרחם על בני האדם!" פסק, "תראו מה הם מעוללים לנו, העצים. הם כורתים ומנסרים אותנו לתועלתם

הכפר הקטן והמבודד - היה מקום מועד להתקפות נמרים חוזרות ונשנות. אלה הגיחו מן היער הסמוך ושיחרו לטרפם. הם הטילו את חיתתם בכל מקום ובכל פינה והחיים הפכו לבלתי נסבלים.

התאספו להם התושבים המבוהלים במטרה לטכס עצה אין לקדם את פני הרעה? כיצד ניתן להשיב את הביטחון והשלווה למקום - כבימים ימימה?

לאחר דיונים ארוכים והעלאת רעיונות כאלו ואחרים - הוחלט להקיף את הכפר בבורות שיכוסו בעלים וענפים, להסוואה לידם, יונחו כפיתיון פגרי חיות, אלו ימשכו את הטורפים ישר אל המלכודות. אחרי מספר ימי עבודה מאומצים אליהם התגייסו כל דרי הכפר - נחפרו עשרות בורות. עתה לאחר השלמת הצעד הראשון והמכריע במאבקם בנמרים הפולשים - חשו התושבים במעט הקלה.

באחד הימים, הזדמן למקום תייר ובעודו מהלך בין השדות המורקים, הגיעו לאוזניו - קולות מצוקה.

כשהתקרב גילה להפתעתו נמר הזועק לעזרה מתחתיתו של בור עמוק וחשוך.

כשהציץ התייר אל האפלולית - הרגיש בו הנמר וקרא אליו: "איש יקר! בבקשה ממך חלץ אותי מן המלכודת אליה נפלתי. מבטיח אני לך כי לא אשכח את חסדך לעולם."

גלים בלתי נשלטים של רחמנות הציפו את ליבו. הוא מיהר ותלש ענף גדול מעץ סמוך, הכניס אותו אל הבור, ועזר לבעל החיים לצאת משם.

כאן, כשטעם הנמר את החופש השתנה סבר פניו לתוקפניות במיוחד. הוא פנה למיטיבו בקול שקט שנבע מן המחוזות האפלים ביותר בנפשו.

"חן-חן לך על עזרתך! אבל מי שהפיל אותי לכאן היה בן אדם בדיוק כמוך. אני חייב להתנקם בכם ולשם כך עלי להרוג אותך!"

ההתמודדויות התכופות של העולם הזה שנברא באמצעות האות ה"א [על פי תלמוד ירושלמי מסכת חגיגה דף י עמוד ראשון]. נקודת היעוד הפנימית באה בגלל עיקרון מנחה אחיד: "בית יעקב, איש וביתו ובאו", בזכות המנהיגות האקסקלוסיבית שהפגין יעקב. כל חייו ידעו רצף מתעצם של קונפליקטים כאלו ואחרים, אך בד-בבד הרוח הייחודית שהפיחה בו התקווה והאמונה בצדקת דרכו - הן שעמדו לו כמפה ומצפן חיוניים. המלחמה המתמדת שלו העפילה לעבר רמה חסרת תקדים שטרם נראתה, אל רום העולמות העליונים. זה קרה ברגע המכריע של אותו ויודיו דרמטי שיצא מפי שליט העל של מכלול כוחות החושך בעולם, השטן, [שרו הייצוגי-רוחני של אויבו האידיאולוגי-קיומי, אחיו, עשיו]. כשאמר לו בעת כניעתו ליד מעבר יבוק: "ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל - כי שרית עם אל-הים ועם אנשים ותוכל". המסורת והמורשת הזאת של התקווה הושרשה בקרב ממשיכי דרכו וצאצאיהם, "איש וביתו ובאו", כמטען ערכי - נצחי המהווה את סלע הקיום ואת לפיד החיים של לוחמי התמורות - מאז ולתמיד.

ולסיום, הסופר האנגלי סמואל ג'ונסון (1709-1784) אמר: "התקווה, כשלעצמה, היא סוג של אושר, ואולי סוג האושר הראשי שמציע העולם הזה; התקווה הכרחית בכל מצב." המשורר הרומי אובידיוס (17-43 לפנה"ס) תיאר: "התקווה היא זו הגורמת לאדם הקופץ מאונויה טובעת לחתור בזרועותיו בלב ים, למרות שאין יבשה נראית בשום רוח." הפילוסוף היווני אריסטו (322-384 לפנה"ס) התבטא: "התקווה, היא חלומם של האנשים הערים." קיסר רומא מרקוס אורליוס (180-121 לספירה) העיר: "האופטימיות, החיוך והתקווה. מה מעט נחוץ כדי שהחיים יהיו מאושרים, והכל נמצא בנו, ובאופן המחשבה שלנו." הסופר והפילוסוף הצרפתי אלבר קאמי (1960-1913) אמר: "אני רואה עתה, שאי אפשר להתחמק לצמיתות מן התקווה, ויש בידה לתקוף אפילו את המבקשים להשתחרר ממנה." הפילוסוף ברוך שפינוזה (1677-1632) הבהיר: "אין תקווה שלא מעורב בה פחד, ואין פחד שאין בו תקווה." המנהיג זאב ז'בוטינסקי (1880-1940) קבע: "אין בכוחו של אדם לעקור מתוך ליבו את התקווה לעתיד טוב יותר." איש התרבות הצרפתי אלכסנדר דיומא האב (1870-1802) סיכם: "יום יבוא ואלו-הים יחשוף את סודות העתיד לפני האדם. עד אז תתמצה כל החוכמה האנושית בשתי מילים: ציפייה ותקווה."

כאמור, תובנות אלו נרמזו בפתיח פרשתנו.

מסרון

"האמונה והתקווה - מפה להצלחה"

לתגובות: bethashem@gmail.com מעוניינים ליישם את הדברים בחיי היומיום כמפתח לחיים טובים? 3 טיפים מחכים במיוחד עבורכם באתר "ערכים". גם בפייסבוק, רוצים לקבל את העלון ישירות אל תיבת האימייל שלכם? הגישו בקשה לכתובת הנ"ל והעלון כבר בדרך אליכם

בברכת "שבת שלום ומבורך" לכל הקוראים היקרים מאת העורך וכותב המאמרים - יונתן דדון

העלון מוקדש להצלחה בתורה ויראת שמים ולכל העניינים ברוחניות ובגשמיות של הילדים היקרים והנעימים חיים וויטאל וניתאי בני אילנית

בצורה אינטנסיבית. אחי ורעי מפארים את הבתים בשלל מוצרים, והכי גרוע זה שחלק מהם הושלכו בעיתות סגריר אל האח הבוער, הפכו למאכלת אש, העיקר שבני האדם ייהנו מן החום. אין פה שמץ של הגינות, ולכן לראות את האדם נפגע, עבורי, זהו דבר נחוץ!"

'זהו - זה!' חשב לעצמו האיש, 'גם אם נשמע את הדעה הבאה בתור, היא לא תשנה את תמונת המצב. אכן, קיצי קרוב. הייאוש מכרסם בי. אבל אף על פי כן, אולי הבלתי אפשרי יקרום עור וגידים - בכל זאת.'

הנמר, כבר התחיל להגיר ריר על הארוחה הדשנה אותה יחגוג בקרוב. בגלל שמראש הוסכם כי שלושה יביעו את דעתם על העניין - התאפק החתול הגדול ולא טרף את מושיעו מיד.

ארנב צעיר צץ מן השיחים ונעצר לפניו. "באת בדיוק בזמן", אדון ארנבון, קרא אליו האיש, וסח לו את הסיפור. בעל החיים הקט גירד את אחוריו אוזניו במבוכה. ניכר עליו כי הוא מתחבט בנושא, קשות. "קחו אותי לזירת האירוע", ביקש לבסוף. הובילו אותו השניים אל הבור. "האם זהו המקום אליו הפילו אותך בני האדם?" שאל הארנב את הנמר והוא הנהן בראשו. "תקשיבו!", אמר לו, "אני צריך לראות באיזה מצב היית בדיוק. טוב מראה עיניים משמע אוזניים. לכן, הואיל נא להיכנס פנימה." בלי לחשוב פעמיים זינק הנמר אל חלל הבור - כדי להוכיח לארנב כמה היה חסר ישע ומסכן בעת כשנפל לתוכו.

"ככה, במצב הזה מצא אותך התייר", חקר הארנב את הטורף כשנגעו רגליו בקרקעית. "כן, בדיוק ככה", השיב הנמר כפוי הטובה.

"מעולה! ככה היית אז וככה תישאר עד רגעין האחרונים."

הטיח בו הארנב...

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - הַבָּאִים מִצְרָיִם, אֵת יַעֲקֹב, אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ." החכמה העליונה עוסקת כאן בזווית היסטורית המתארת את תחילתו של עידן חדש ברצף האירועים שפקדו את האומה, כניסת השבטים ויעקב בראשם לארץ מצרים. מדוע אם כן נכתב: "הבאים" בלשון עתיד? ועוד, החריגה מן הקלאסיות של הביטוי הרווח: "מצריים" לכדי: "מצרימה" - אומרת דורשני? נראה, כי בפתיח פרשתנו מסתתרת נקודה ייעודית המאפשרת לצלוח את תמורות החיים בצורה אפקטיבית. "ואלה", אלו הם, "שמות בני ישראל", המהות ותעודת הזהות הערכית של עם ישראל, כמו 'השם' המהווה גשר מוביל אל פנימיות האדם ומהותו היסודית, "הבאים מצרימה", שבאים בכל רגע כזה או אחר כלפי הדילמות והמורכבויות שצופנים החיים הדינאמיים והמאתגרים. אלו כלולים במילה "מצריים", המסמלת קושי ומיצר. כאן, בזירת